

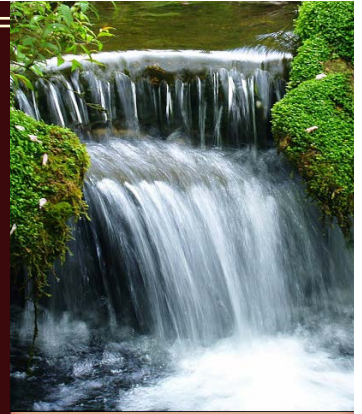


האדמו"ר מהאלמין  
רבי שלום יהודה גראס שליט"א  
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

# מקוה ישראל ה'

חלק יט

## על חיוב ושמירת תורת המקוואות



אור הזוהר 226 ★ אב תשע"ג

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911



### פרק לה

בו יבואר עניני כוונת המקוה - כוונת המקוה מהבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו - במקוה יבקש טהרה למחשבתו ודיבורו - צריך לשבור לבו בקרבו - "איך טיא מיך אויס איך טינג מיך אינטער אין טיא מיך אהן" - כשטובל את עצמו אינו, וכשיוצא הרי הוא אדם חדש - תחלת ברייתו של עולם הי' הכל מים - לכוון לעשות נחת רוח לקונו - אין שמחה לפניו יותר מכוונה לעשות נחת רוח להשם יתברך - כתינוק המתעלם בחיק אמו - נולד ברי' חדשה - לכוון לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא - עיקר הכוונה הוא דביקות בה' - ברי' בטילה בתתק"ס - שיהי' איזה כוונה - לצייר שם הוי"ה - לכוון שיוכל לקבל אור קדושתו יתברך - צריך לעשותו בכוונה - פניה וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה - מכל מקום טהור הוא - מקוה טוב אפילו שלא לשמה - לא תכוין להנאת גופך - אדם נמשל כחרס וכלי חרס צריך שבירה - מקוה יש בה ר"מ קבין ומהפך מ"ר ל"ם - הכתוב יודע כל הכוונות - יטבול לשם איזה דבר טוב - הסרת מחשבות ודעות רעות - מקוה הוא יסוד עולם האחדות

יש לומר דכוונתו על פי מה שנודע דכוונת הטבילה היא לטהר נפשו ממחשבת האון ודעות הרעות ומעשים הרעים, ולהכניע לבבו לפני השם יתברך ולקבל על עצמו לפרוש מהם ולדבק לבבו בתורה ובמצוות, ונודע דממעשים רעים נעשים בגדים צואים לנפש רוח ונשמה וממעשים טובים נעשים בגדי קודש, על כן אמר דצריך לפשוט את עצמו מבגדים הצואים ולהכניע את עצמו וללבוש בגדי קודש.

(חלק יצחק, בהקדמתו לספר הקדוש זמרי יוסף)

כשטובל את עצמו אינו, וכשיוצא הרי הוא אדם חדש פעם הלך הרב הקדוש ר' יצחק מסקווירא זכרונו צדיק לברכה לטבול במקוה והלך עמו נכדו הרב הצדיק ר' משה זכרונו צדיק לברכה, ושאלו הרב הקדוש האתה יודע סוד המקוה והמשיך ואמר "מ'טינקט זיך איין איז מען נישט דאָ מער, ווען מ'קומט אַרויס איז מען אַ נייער מענטש".

(ילקוט מזוזי חזו)

תחלת ברייתו של עולם הי' הכל מים

דענין המקוה שמטהר את הטמאים מבואר ברא"ה בספר החינוך דהאדם צריך להפשיט מחשבותיו מכל גשמיות וחומריות שבו, ולראות בעצמו כאלו חוזר לתחילת ברייתו, כמו תחילת ברייתו של עולם הי' הכל מים, כדכתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים, וכדפירש רש"י (פרשת בראשית) דבריית המים קדמו לכל, עיין שם, ולקבל על עצמו דמכאן ואילך יהא נעשה כברי' חדשה לעבודת השם

כפי שמקובל ממרן הבעל שם טוב זצוקלה"ה בכוונת המקוה לכוין שגג המקוה הוא שם אהי"ה, וד' דפנות המקוה הם ד' אותיות הוי"ה, וקרקע המקוה הוא שם אדנ"י, וג' שמות אלו גימטריא יב"ק.

(זמרי יוסף, פרשת מטות)

במקוה יבקש טהרה למחשבתו ודיבורו

ויכוין שיכנס למקוה בהיותו מכוסה במים לבקש מהשם יתברך טהרה וקדושה למחשבתו לקולו ולדיבורו.

(בעל שם טוב הקדוש, מוכיז בספר פיתוחי חיות סימן ר"ם)

צריך לשבור לבו בקרבו

והענין הוא קודם כניסתו למקוה צריך לשבור לבו בקרבו ולקבל עליו עול מלכות שמים ולעזוב פשעיו ומעתה מוכן לעבוד את ה' באהבה ויראה, וימסור את עצמו על קדושת שמו הקדוש.

(בעל שם טוב על התורה, פרשת יתרו)

"איך טיא מיך אויס איך טינג מיך אינטער  
אין טיא מיך אהן"

שמעתי שרבינו הגאון הקדוש מצאנץ שאל להרב הקדוש מהר"א מדזיקוב זכרונו צדיק לברכה מה הוא מכוין תוך המקוה והשיב שאינו יודע כוונת "נאר איך טיא מיך אויס אין טינג מיך אונטער, און טיא מיך אהן" עכ"ל, וקלסי' רבינו מצאנץ ובפשיטות

ידי טבילה במקוה דוקא, וכל שכן איש ישראל שהטבילה גורמת לו טהרה וקדושה. (חזון הגנוז, פרשת ויתחנן)

**ועל ידי המקוה שהוא בחי' אם הבנים ובא האדם בבחי' עיבור מחדש ומונח מים במים כמו בבטן אמו ונעשה על ידי זה ברי' חדשה קומה שלימה עם כל חלקי שרשי נשמתו והוא בחי' לידה מחדש.** (חזון הגנוז, פרשת בשלח)

**טעם הטבילה במקוה הוא כעין חזרת הכלים אל הכבשן, כדי שיטהרו ויתלכנו, וביציאתן מהכבשן הם חדשים, גם האדם בהכנסו אל המקוה הוא כדי להכלל ולחזור הנשמה הפגומה והאיברים הפגומים ממקום שיצאו, ושם מתעלמים כעובר המתעלם בבטן אמו, שאין עין החיצונית שולט בו, והוא שמור מכל פגע ומקרה, כדפירשו ז"ל כימי אלוה ישמרני על הולד שהוא בבטן אמו, וביציאת האדם מהמקוה הרי נתקנו איבריו ונשמתו והרי הוא חדש, ואין לחיצוני חלק בו, וירגיש האדם בעצמו רוח חדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו.** (לחשיית חכמה, שער החכמה פרק י"ח)

**וטהרה הוא ענין גדול לאנשי צורה וזכי הנפש, שכמעט שנעשין ברי' חדשה ומתחדש לו מוחין חדשים והארה יתירה בטבילה וטהרה.** (מעשי חזק)

לכוון לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא,  
ועל דעת הצדיקים הקודמים

**היודעים בסוד ה' קבלו על עצמם, וכתבו (פרי עץ חיים, שער י"ח שער השבת פרק א) מי שיטבול מעתה בלי כוונה הוא ככופר חס ושלוש, והוא כדי שידחקו עצמן תמיד בעת טבילה לנחת רוח לפניו יתברך שמו, ומזה יקח ראי' מי שבא בסוד ה' לכוון כדקא יאות, ואותן שלא באו בסוד ה', טבילתן מטהרת, ודי להם הכוונה לכבודו יתברך שמו, ועל דעת רבי שמעון בר יוחאי והאריז"ל, וזה אמת בסייעתא דשמיא.** (ישמח משה, ליקוטים, מאמר זכירת חובל)

עיקר הכוונה הוא דביקות בה'

**אבל צריך שכוונה זו (כוונת המקוה מבעל שם טוב הקדוש זכרונו לברכה) תלמוד ותחזור עם איזה חבר טוב כמה פעמים עד שיהי' שגור בלבך שתוכל לכוון בנקל, כי כן ענין כל הכוונות צריך שיהיו שגורים מאד בלב לכוון ברגע אחת כי לבינו קצר מהכיל כל כמה שצריך לכוון, ועיקר הכוונה הוא דביקות בהשם יתברך ואם נכוון כוונת השמות לא נוכל לכוון מה שצריך לעיקר, לזאת צריך שיהי' הכוונה שגורה מאד ברגע וכו', ובאמת עיקר הכוונה הוא שבירת הלב בהכנעה ודביקות להשי"ת כמ"ש בכתבים בשם ר' בער ז"ל משל על זה הענין שיש לכל מסגר מפתח שפותח בכוין ולפי המסגרת כן מכוין המפתח ויש גנבים שפותחין בלי מפתח דהיינו ששוברין המסגר, כן הענין יש לכל דבר נעלם מפתח והוא הכוונה המכוונת לאותו דבר אבל עיקר המפתח להיות כגנב ששובר הכל דהיינו לשבר הלב היטב בהכנעה גדולה ועל ידי זה נשבר המסך המבדיל למעלה שעל ידה הי' ההסגר לאדם, ובאמת אתה ידעת אף על פי שבידודי למדתי קצת כוונות אבל איני מכוין בהם כלל רק עיקר הכוונה הוא שבירת הלב כנוצר לעיל.** (ליקוטי יקרים, דף לו)

ברי' בטילה בתתק"ס

כוונת המקוה בפשוט, במקוה יש תתק"ס לוגין, וברושלמי אמרין ברי' בטילה ב"ו פעמים ששים, היינו תתק"ס, ועם הברי'

יתברך ביראה ואהבה ושמחה רבה, ורמז לדבר מקו"ה בגימטריא קנ"א כמספר שם אהי' במילוי ההי"ן, לרמז הנ"ל דעד השתא הוינא כמאן דליתא, ומכאן ואילך ברי' חדשה, והיינו מקוה ישראל, כמשמעו ומדרשו, הכל עולה בקנה אחד. (ערוגת הנסס, פרשת לך)

**אבל לעתיד יתמו חטאים דהם עצמם כשלג ילבינו שיחזור העולם לשרשו כמו שהי' בתחילה כולו מים שזהו ענין טהרת המקוה.** (תקנת השבין, דף פ"ח)

לכוון לעשות נחת רוח לקונו

**שמעתי מרבתי כי אף אם אדם הולך למקוה לקבל קדושה, גם כן אינו רשאי לכוין שיקבל קדושה בשבילו שרוצה שיתקדש ויטהר כי זה גם כן הוי לגרמי', אך הכוונה במקוה וכו' שהאדם מוכרח לטהר את עצמו כדי לעשות נחת רוח לקונו במה שיוכל לקבל שפעו כי דרכו הוא להיטב, ואיני צריך לגלות דברים כאלו כי לכל אחד ואחד איכא השגה בפני עצמו וכו'.**

(ען הדעת טוב, רמזי שיר השירים)

אין שמחה לפניו יותר מכוונה  
לעשות נחת רוח להשם יתברך

**על פי דברי רש"י זכרונו לברכה (במדבר כח) בפסוק ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, עד כאן. שזהו יסוד ועיקר גדול בעבודת השם יתברך, שאין שמחה לפניו יתברך שמו יותר מכוונה זו שהאדם מקיים המצוה לעשות בזה נחת לפניו יתברך שמו, וכל שאר הכוונות והיחודים וכדומה אין האדם יוצא בהם ידי חובתו אלא אם כן כוונתו צלולה ברורה וחזקה בלבב שלם לעשות רצון השם יתברך.** (תפארת צבי, על הגדה של פסח)

כתינוק המתעלם בחיק אמו

**העולם קודם התגלות היבשה הי' מים במים, וזה הענין טהרת המקוה במים שהוא כתינוק המתעלם בחיק אמו ואחר כך נולד בריה חדשה ומוציא ראשו מתחלה, כן מוציא אחר כך ראשו מהמים ונולד בריה חדשה בטהרה, ולכן ל'ב ט'הור ב'רא ר"ת טבל כנוצר לעיל ורוח חדש שנולד ברי' חדשה ו על ידי זה ממשיך על עצמו טובות העליונות שיכולין עתה להשפיע עליו על ידי שנעשה בריה חדשה בטהרה.** (זרע קודש, לפסח)

נולד ברי' חדשה

**וכשהאדם נכנס ונתעלם במקוה כעובר בבטן אמו נולד ברי' חדשה.** (עבודת ישראל, לפרשת פרה)

**כשעושה האדם טבילות משום תשובה הי' ככוונת הראויות, שיהי' כקטן שנולד בהכנסו למקוה בהתקפל תלת גו תלת כביעי אמו ואחר כך יולד ברי' חדשה על ידי תשובה כשורה.** (הוספות מהר"ח, על סוד מלך ועשה טוב)

**ענין המקוה שנכנס בה הבעל תשובה, להורות כי נתבטל ממציותו בעולם הזה על ידי שנתכסה במים, ואחר כך חוזר והוי כברי' חדשה, ומטעם הטבילה במים, מפני שתחלת ברייתו של עולם נתהווה הכל מתוך המים וכו', ויראה את עצמו אחר הטבילה כאלו נברא באותה שעה ויתן אל לבו בדמיון כי כמו שנתחדש בגופו, כך יחדש גם כן פעולותיו לטוב ויכשיר מעשיו בדרכי השם יתברך, וכן אחר מסירת נפש בד' דאח"ד, והראי' מן הגר שבא לכלל ישראל על**

מקוה טוב אפילו שלא לשמה

**בשם** החסיד המפורסם מורנו הרב יוסקא מדעמביץ, שמעתי שאמר שיש ב' מיני מצות היינו צדקה ומקוה שהמה טובים אפילו שלא לשמה, כי צדקה כשנותן אפילו שלא לשמה, אף על פי כן יטיב לזולתו ומהנהו, וכן טהרת המקוה הגם שכוונתו שלא לשמה אף על פי כן יטהר את עצמו, וזה שכתוב (בראשית רבה פרק נ"ד סעיף ו') אשל, חד אמר פונדק וחד אמר עץ ותחתיו מעין ומקוה לטהר טמאים (וכן הוא בזוהר הקדוש וירא קב; ומעיינא דמיה הוה תחות ההוא אילנא, עיין שם) וקראם אש"ל ראשי-תיבות אפילו ש'לא לשמה.

(מגיד תהלות, פרשת וירא)

לא תכוין להנאת גופך

**בני** אהובי וחביבי לא תכוין לזה להנאת גופך ולבריאותך, רק שתבא על ידי זה לטהרת הנפש כי זה עיקר החיים שלנו בעולם הזה, ויאריכו ימיך ושנותיך כמבואר בגמרא ברכות כ"ב אמר ר' ינאי וכו' וכל המחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו, ומי יהי שוטה כזה שלא ל שמוע דברי חכמים לטבול בארבעים סאה, ועל ידי זה יפסיד חס ושלוש אריכות ימים ושנים טובים. (זכךך על תהלים, מזמור מזיך לעולם)

אדם נמשל כחרס וכלי חרס צריך שבירה

**פעם** נזדמן רבינו (הרב הקדוש מצאנו זכרוננו צדיק לברכה) עם הרב הקדוש מהר"א מסטרעטין זכרוננו צדיק וקדוש לברכה ושאלו איך מועיל טבילה במקוה הלא אדם נמשל כחרס האדמה, וכלי חרס אין לו טהרה במקוה, השיב לו רבינו, כי בטבילה במקוה צריך להיות לו לב נשבר ושבירתו זו היא טהרתו, ורמז יש בדבר כי מי"ם בגימטריא ב"פ מ"ה לרמז על הא דתנן מא"ד מא"ד הוי שפל רוח, ומא"ד בגי' מ"ה, ושיעור מקוה מ' סאה, וצורך המקוה כמ"ם סתומה ומ' במילואה מי"ם להורות בזה שבשעת טבילה במקוה צריך להיות שפל בעיניו כנקודת ה"ו"ד שהיא קטנה שבאותיות ואז היא מקוה כשרה ומטהרת, והנה התלמיד חכם מותר לו להשתמש בשמיני שבשמינית גאות לעת הצורך לדבר מצוה, אבל בבואו לטבול במקוה צריך שיהי' שפל בעיניו ובלב נשבר וכאין יחשב אז בפני עצמו, והשמיני שבשמינית שהוא קורטוב כמו שכתוב תוס' בראש השנה דף י"ג עמוד א' ישליך לתוך המי"ם דהיינו למא"ד מא"ד הוה שפל רוח, ואז תעלה טהרתו וזהו שאמרו מ' סאה חסר קורטוב פסולה, היינו אם במ' סאה מקוה חסר "קורטוב" זה השמיני שבשמינית גאות שלא השליכה לתוך המים של מא"ד מא"ד הוי שפל רוח, אין כאן התכלית המכוון של המקוה, ופסולה. (תהלות חיים)

מקוה יש בה ר"מ קבין ומהפך מ"ר לר"ם

יש קליפה המטמאת את האדם בלילות רחמנא ליצלן ושרשה הוא רל"י והוא בגי' מ"ר, ולעתיד לבא תבטל קליפה זו ויתהפך מן מר לרם בבחינת רם על כל גוים ה', וזהו ג"כ כוונת המקוה כי מקוה יש בה ר"מ קבין, ועפ"י כוונה זאת יטהר נפשו מטומאתו כאשר יבא אל תוך המים דהיינו החסדים העליונים ואז יתהפך מר לרם.

(זוהר יש"ל, ליקוטים)

הכתוב יודע כל הכוונות

**רבינו** הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו הלך למקוה ומצאה נעולה, אמר מעולם לא יצאתי ידי מקוה כמו עתה כי חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ואם עד

שבטילה בו תתקס"א, והוא ככוונת המקוה לתקן הברית יסוד צדיק, הוא באופן זה, כי תתקס"א הוא י"ו פעמים ששים והנה יש באדם ד' יסודות, וכל יסוד כלול מכולם, הרי י"ו יסודות, וכל אחד צריך ששים לבטלו, שלא יהי' בו בנ"ט מהקליפה וכו', המקוה יש בה ארבעים סאה, וכן יצירת הולד בארבעים יום, שהם תתק"ס שעות, (הרי כשהאדם טובל במקוה נעשה כברי' חדשה הנולד במעי אמו, והנה כששוחה הוא תלת גו תלת כפנקס במעי אמו, ואחר כך בהתפשטו הוא כהולדה, התפשטות איברים) וכתב במגלה עמוקות הנה המקוה יש בה ארבעים סאה נגד ארבעים יום של קבלת התורה וכו', ועל שיעור הזה ה"י גם כן הלוחות, שהי' משקלם ארבעים סאה, נמצא ענין התורה והלוחות, נרמז בשיעור מקוה, על כן מקוה מועיל להשגת התורה, כמו שכתוב מורנו ר' חיים וויטאל זכרוננו לברכה, ולדעתי צריך לכוון זה הענין.

(הוספת מהרצ"ח, על סוד מרע ועשה טוב)

שיהיה איזה כוונה

והנה החכם עיניו בראשו לטהר את גופו בכל זמן ועידן, אך לא בשגעון, זולת באיזה כוונה, ודי בזה הערה למבין ורוצה באמת, נראה לי הקטן.

(הוספת מהרצ"ח, על סוד מרע ועשה טוב)

לצייר שם הוי"ה

**קבלתי** שצריך לצייר השם הוי"ה במחשבה בשעת הטבילה.

(הוספת מהרצ"ח, על סוד מרע ועשה טוב)

לכוון שיוכל לקבל אור קדושתו יתברך

וכן בטבילת מקוה נמי על ידי שאדם טובל את עצמו במקוה על ידי כך נטהרו האברים חיצונים של אדם, ממילא הנפש נמי נודך דהזדככות הגוף גורם טהרת הנפש, כי על ידי טבילת מקוה יסיר מעצמו מסך המבדיל, אלא צריך שיכוון בשעת הטבילה שטובל את עצמו כדי שיוכל לקבל על עצמו אור קדושתו יתברך ועל ידי כך מופיע עליו אור המקיף אחר כך, ואם הוא אינו מכוין לא עשה ולא כלום כמו דאיתא בגמרא טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל משום דהכל תלוי בכוונת הלב של אדם. (קהלת יעקב, פרק ד' וי')

צריך לעשותו בכוונה

כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, אבל צריך לעשות הכל בכוונה, לא חס ושלוש מצות אנשים מלומדה, ואזי חס ושלוש אינו נחשב לכולם, רק צריך להתיישב את עצמו ולכוין דעתו מקודם.

(בעל שם טוב הקדוש, מוכז כספר ליקוטים יקרים סימן קע"ח)

פניה וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה

**קבלנו** מפי רבותינו בשם הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו אשר פני' וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה מאחר שהמעשה גורמת בעצמה טהרה, וכן הדין בצדקה וכו', אבל על כל פנים צריך לכוון לשם טהרה ולשם תשובה כי בלא זה המעשה בטלה.

(פרי קודש הילולים, שער השבת דף י"ז)

מכל מקום טהור הוא

**וכמה** גדולים ויקרים דברי מרן הבעל שם טוב זכרוננו צדיק לברכה זכותו יגן עלינו, שכתב, בצדקה וטבילה אפילו משום יוהרא נמי טוב הוא, בצדקה מכל מקום מחי' נפש העני, ובטבילה מכל מקום טהור הוא, ואף על פי כן כוונת טהרה מיהא בעינין.

(נהר יוצא מעדן, נהר ז' חזית י')

הסרת מחשבות ודעות רעות

**ענין** הטבילה, הוא כוונת האדם בה עם טהרת הגוף, הסרת המחשבות הרעות והדעות נפסדות, ומפני זה אמרו זכרונם לברכה בקצת טבילות (חולין דף ל"א) טבל ולא החזיק כאילו לא טבל.

(ספר המדות דף נ"ד)

מקוה הוא יסוד עולם האחדות

**אמרו** רבותינו זכרונם לברכה הרוחץ ידיו לתפלה כאלו טבל כי נודע סוד המקוה הוא מלשון אסיפה והכנסה כי מ קוה הוא סוד בחי' עולם האחדות עולם המחשבה כי נודע שעיקר האדם הוא המחשבה ובמקום שהאדם חושב שם הוא כולו וכשחושב אנה ואנה נקרא פיזור הנפש כי הנפש היא המחשבה כנודע וכשבא למקוה הוא סוד שבא לעולם האחדות ששם נאספים ונקווים כל המחשבות כי בתחילה הי' בעלמא דפרודא מקום השבירה וכשבא לעולם האחדות אין שם אחיזה לקליפות לכן הצדיק המקודש בעולם המחשבה נאמר עליו לא יאונה לצדיק כל און וכו'.

(מזור עינים, מסכת ברכות)

כה טבלתי בכוונתי הפשוטות, הרי נחשבין לי הפעם כוונות הכתוב ואין לך כוונות נעלות וגבוהות מאלו.

(מעין גניס)

**ראיתי** בשם מרן הגאון האלקי מורנו הרב ר' מנחם מענדל מרימונאב זכרוננו צדיק וקדוש לברכה, שפעם אחד הלך למקוה ונתקלקל המקוה והי' הכרח לחזור לביתו בלא מקוה, ואמר אחר כך היום הי' לי מקוה בכל הכוונות, כי תמיד שאני הולך, אין כח בשר ודם לכוון בכל כוונות המצוה, אבל היום הוא בגדר חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, והנה הכתוב יודע כל הכוונות.

(רעון ישראל)

יטבול לשם איזה דבר טוב

**להיות** טהור בכל עת, ושלא להתעצל לטבול במקוה בכוונה רצוי', כי הכל הולך אחר הכוונה, כדמצינו בחגיגה הוחזק למעשר לא הוחזק לתרומה, ושמעתי שמנהג החסידים האמתיים לכוון בכל דבר בשעת טבילה לשם איזה דבר טוב, כגון קודם קריאת המגילה, או קידוש לבנה, וכיוצא.

(רחמי הזכ, ערך טהרה)

## יום א' וישב לסדר "ויאמר צדקה ממנה" תשע"א לפ"ק פה אלעד ת"ו

לכבוד כ"ק האדמו"ר שליט"א, מזכה הרבים חד בדרא מניצוץ נשמת התנא הקדוש בוצינא קדישא הרשב"י זיע"א, אשר בזכות הקונטרס "ערכה של שעה" ודאי יעזור להתקיים "בספרא דא יפקון מן גלותא".

הנה, הזדעזעתי לשמוע מה שכתבו בעתון הנקרא של חרדים, בשם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א שכביכול אמר ח"ו שאין לבחורים ללמוד זזה"ק ח"ו, וקמתי ועליתי ונכנסתי בקודש פנימה אל מרן שליט"א ושאלתי לפיו בזה"ל: נחרדתי לשמוע שכך הרב פסק!! וא"ל בזה"ל: הרבה דברים אומרים בשמי מה לך להתרגש ח"ו שאומר כך, אלא אדרבה מקובלני ממרן החזון איש זי"ע שאין ספר מוסר מעורר ומחזק כמו הזזה"ק, וחובה קדושה בפרט לבני תורה לעסוק בו, עכל"ק. ואמרתי לכתוב זאת למו"ר האדמו"ר כדי לחזק ידיו.

בברכת התורה אי"ש ב"ר ציון בוגנים מו"ץ פעה"ק אלעד ת"ו.